

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 159/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetího (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Jakubčák, advokátska kancelária, s.r.o., Michalská 14, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/114/2021 zo 14. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 26. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že Okresný súd Bratislava I uznesením č. k. 63Ecud/47/2015-82 zo 4. marca 2016 zmenil uznesenie č. k. 63Ecud/47/2015-38 z 3. decembra 2015 vydané vyšším súdnym úradníkom tak, že návrh na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia Vrchného súdu v Londýne, súdu obchodných spoločností, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, sp. zn. 6678/2008, DCC/000213/2012 zo 7. augusta 2012 na území Slovenskej republiky zamietol a žalobcovi uložil povinnosť na náhradu trov konania. Aplikujúc právnu úpravu nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej len „nariadenie Brusel I“), dospel k záveru, že rozhodnutie Vrchného súdu v Londýne zo 7. augusta 2012 o trovách konania bolo vydané v konkurznom konaní, na ktoré sa nariadenie v zmysle jeho čl. 1 ods. 2 písm. b) nevzťahuje a Vrchný súd v Londýne nemohol vydať osvedčenie o pravosti

tohto rozhodnutia podľa vzoru v prílohe V nariadenia Brusel I v zmysle čl. 54 a 58 tohto nariadenia. Súd prvej inštancie považoval za preukázaný aj nedostatok formálnych náležitostí vyhlásenia vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia na území Slovenskej republiky, lebo vydané rozhodnutie anglického súdu neobsahuje údaj o dátume, keď bol návrh na začatie konania doručený sťažovateľovi ako žalovanému, ani z neho nevyplýva, či trovy v sume 139 491,16 GBP vznikli žalobcovi alebo sťažovateľovi. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací uznesením sp. zn. 21CoE/254/2016 z 28. apríla 2017 na základe odvolania žalobcu napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil a sťažovateľovi priznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami a s právnymi závermi súdu prvej inštancie o tom, že Vrchný súd v Londýne „nemohol“ vzhľadom na znenie čl. 1 ods. 2 písm. b) nariadenia Brusel I vydať osvedčenie o pravosti (vykonateľnosti) rozhodnutia sp. zn. DCC/000213/2012 zo 7. augusta 2012 (o trovách konkurzného konania) v zmysle čl. 54 a 58 nariadenia Brusel I, pretože uvedené rozhodnutie bolo vydané v konkurznom konaní, na ktoré sa toto nariadenie nevzťahuje. Rovnako za správny považoval záver súdu prvej inštancie, že osvedčenie o pravosti rozhodnutia nemá potrebné formálne náležitosti, pretože v ňom absentuje údaj o tom, kedy bol návrh na začatie konania sťažovateľovi doručený, a tiež údaj o tom, kto má (žalobca alebo žalovaný) trovy uhradiť. Najvyšší súd na základe dovolania žalobcu uznesením sp. zn. 6Cdo/167/2017 z 29. novembra 2018 zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 21CoE/254/216 z 28. apríla 2017 a vec tomuto súdu vrátil na ďalšie konanie. K porušeniu práva dovolateľa na spravodlivé súdne konanie v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) podľa dovolacieho súdu došlo (aj) z toho dôvodu, že odvolací súd v rozpore s čl. 43 ods. 3 nariadenia Brusel I nerešpektoval zásady sporového konania, a teda nepostupoval v súlade s § 177 ods. 1 a § 385 ods. 1 CSP, keď nenariadil ústne pojednávanie, kde by vypočul sťažovateľa a žalobcu a dal mu tak možnosť zaujať stanovisko k tvrdeniam sťažovateľa, a nevykonal žalobcom navrhované listinné dôkazy s odôvodnením, že žalobca mal tieto dôkazy predložiť už v konaní pred súdom prvej inštancie. Zdôraznil, že po zrušení rozhodnutia a vrátení veci na nové prejedanie je odvolací súd podľa § 455 CSP viazaný právnym názorom dovolacieho súdu.

3. Po vrátení veci dovolacím súdom na ďalšie konanie krajský súd ako súd odvolací uznesením č. k. 21CoE/51/2019-311 z 30. júna 2020 napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil, „*zohľadniac písomný charakter uznávacieho konania bez nariadenia pojednávania (§ 385 vo vzťahu k § 177 ods. 1 CSP, keďže úlohou uznávacieho súdu nie je meritorný prieskum kauzy)*“, a sťažovateľovi priznal náhradu trov odvolacieho i dovolacieho konania. K nezohľadneniu právneho záveru dovolacieho súdu o potrebe pojednania veci na pojednávaní odvolací súd uviedol, že procesným predpisom je v predmetnej veci Exekučný poriadok, ktorý v § 9b ods. 3 predpokladá nariadenie pojednávania len za predpokladu, že je to nevyhnutné na vykonanie dôkazov alebo objasnenie veci. V tomto prípade ide o cudzí exekučný titul osvedčený podľa osobitného predpisu, keď súd preskúmava podmienky uznania a vykonania, ktoré má povinnosť skúmať aj bez návrhu (§ 44 ods. 6 Exekučného poriadku). Nariadenie pojednávania by nezmenilo nič, čo by absentujúci údaj na osvedčení dokázalo nahradiť, a preto v tejto výslovne formálnej časti súdneho konania odvolací súd vec pojednávaním neprejednal.

4. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, v rámci ktorého namietal, že odvolací súd sa neriadil záväzným právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tejto veci o potrebe

nariadenia ústneho pojednávania odvolacím súdom na účel vypočutia žalobcu, sťažovateľa a vykonania listinných dôkazov navrhnutých žalobcom. Z týchto dôvodov navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd napadnutým uznesením uznesenie krajského súdu z 30. júna 2020 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že v danom prípade z rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, že by dôvodom na nerešpektovanie záväzného právneho názoru dovolacieho súdu o potrebe nariadiť pojednávanie odvolacím súdom a na ňom vykonať dokazovanie bola niektorá okolnosť, ktorá v zmysle právnej teórie a zaužívanej súdnej praxe dovoľuje odvolaciemu súdu výnimočne sa neriadiť kasačnou záväznosťou zrušujúceho rozhodnutia dovolacieho súdu a v ňom zaujatým právnym názorom dovolacieho súdu. Predmetná kasačná záväznosť viaže nielen podriadený súd, ale aj súd nadriadený (kasačný). Podľa najvyššieho súdu v danom prípade požiadavka nariadenia pojednávania odvolacím súdom vyplýva z § 385 CSP, keď splnenie podmienky o potrebe zopakovať a doplniť dokazovanie vyplýva priamo z kasačného rozhodnutia, ktorým bola uložená povinnosť vykonať dokazovanie, a odôvodňuje to i špecifickosť toho sporového konania, keď pred súdom prvej inštancie účastník, proti ktorému sa výkon žiada, nemá v tomto štádiu konania právo robiť žiadne podania k návrhu (čl. 41 nariadenia Brusel I), a tak sa sporové pravidlá koncentrujú na konanie o odvolaní, o ktorom sa potom koná podľa noriem upravujúcich sporové konanie (čl. 43 ods. 3 nariadenia Brusel I). Vzhľadom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že žalobca opodstatnene namieta, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, preto dovolanie v zmysle § 420 písm. f) CSP vyhodnotil ako prípustné a zároveň aj dôvodné, čo je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Napadnuté uznesenie je v rozpore so zákazom uvedeným v čl. 48 ods. 1 ústavy, keď najvyšší súd porušil povinnosť podľa § 48 ods. 1 CSP predložiť vec na rozhodnutie veľkému senátu, pričom takéto porušenie predstavuje zároveň aj porušenie práva strán na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy. Už citovaný právny názor vychádza z nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 13/2021 z 25. mája 2021, ktorý sa týka identickej veci – vyhlásenia vykonateľnosti toho istého cudzieho rozhodnutia na území Slovenskej republiky (rozhodnutia Vrchného súdu v Londýne, súdu obchodných spoločností, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, sp. zn. 6678/2008, DCC/000213/2012 zo 7. augusta 2012) smerujúceho proti druhému žalovanému [REDACTED]. V tomto konaní došlo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/94/2021 z 30. novembra 2022 k postúpeniu veci na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/94/2021 z 30. novembra 2022 vyplýva, že je otázna možnosť prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov v prípade odvolacieho rozhodnutia o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia a rozdielnu prax jednotlivých senátov najvyššieho súdu je potrebné zjednotiť. Sporným pritom nie je len rozsah uplatnenia § 420 CSP, tzn. či je alebo nie je dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu

o zamietnutí návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia rozhodnutím vo veci samej alebo rozhodnutím, ktorým sa konanie končí (a preto proti nemu je alebo nie je dovolanie prípustné), ale celá škála ďalších otázok uplatnenia nariadenia Brusel I (rozsah dokazovania, povinnosť vykonania ústneho pojednávania a pod.), ktoré sa týkajú výkonu dotknutého cudzieho rozhodnutia. Povinnosť zjednotenia právnych názorov jednotlivých senátov najvyššieho súdu vyskytujúcich sa v konaní o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia na území Slovenskej republiky vyplýva priamo z nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 13/2021 z 25. mája 2021. Porušenie práva strán na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy sa netýka len porušenia povinnosti predložiť vec na rozhodnutie veľkému senátu, ale týka sa aj porušenia povinnosti iného senátu najvyššieho súdu po aktivácii § 48 CSP a predložení veci veľkému senátu iným senátom tohto súdu v totožnej, resp. obdobnej veci dať priestor na zjednotenie právnych názorov a vyčkať na rozhodnutie veľkého senátu. Sťažovateľ má po uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/94/2021 z 30. novembra 2022 legitímne očakávanie, že aj v jeho veci od okamihu postúpenia veci veľkému senátu do okamihu jeho rozhodnutia je zákonným sudcom práve veľký senát najvyššieho súdu.

b) Napadnutým uznesením boli porušené čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď otázku posúdenia možnosti vyhlásenia vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia na území Slovenskej republiky posúdil najvyšší súd zjavne odlišne ako iný senát najvyššieho súdu v identickej veci vedenej pod sp. zn. 2Cdo/149/2017, pričom právne závery najvyššieho súdu uvedené v uznesení sp. zn. 2Cdo/149/2017 z 28. februára 2018 (otázka vyhlásenia vykonateľnosti osvedčenia o nákladoch sp. zn. DEC/000298/12 z 18. októbra 2012 vydaného Oddelením kancelára pri Vysokom súdnom dvore pre Anglicko a Wales) boli potvrdené ústavným súdom v konaní sp. zn. IV. ÚS 582/2018. V zmysle judikatúry ústavného súdu je rozdielna rozhodovacia prax súdu o „totožných“, resp. obdobných veciach nežiaduca a v tomto zmysle sťažovateľ legitímne očakával, že ak senát najvyššieho súdu v identickej veci v uznesení sp. zn. 2Cdo/149/2017 z 28. februára 2018 návrh na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia posúdil postupom podľa nariadenia Brusel I a tento návrh s konečnou platnosťou zamietol, v rovnakej alebo obdobnej veci bude najvyšší súd rozhodovať do budúca rovnako, resp. obdobne. Najvyšší súd v označenom uznesení okrem iného uviedol, že základným predpokladom vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia v inom členskom štáte je splnenie formálnych náležitostí v zmysle čl. 41 v spojení s čl. 53 nariadenia Brusel I a súd pred vyhlásením vykonateľnosti vždy obligatórne skúma, či preložené vyhotovenie rozsudku spĺňa požiadavky na preukázanie jeho pravosti. Ak pochybnosti o pravosti údajov uvedených v cudzom rozhodnutí neboli odstránené, nemožno návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti takéhoto cudzieho súdneho rozhodnutia v zmysle nariadenia Brusel I vyhovieť. V napadnutom uznesení v rozpore s princípom právnej istoty a predvídateľnosťou práva zároveň absentuje akékoľvek zdôvodnenie odklonu od súdnych rozhodnutí v identických veciach, najmä od uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/149/2017 z 28. februára 2018, keď najvyšší súd zjavne arbitrárne bez posúdenia konkrétneho skutkového stavu konštatoval nutnosť vykonať ústne pojednávanie pred odvolacím súdom.

c) Najvyšší súd v napadnutom uznesení nelogicky uvádza, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi uskutočniť jemu patriace procesné práva, pričom tieto práva odvodil od čl. 41 nariadenia Brusel I, ktoré limitujú práva žalovaného (účastníka, proti ktorému sa výkon cudzieho rozhodnutia žiada). Paradoxne tak najvyšší súd odvodil porušenie práva žalobcu z procesného postavenia žalovaného.

d) Exekučné námietky sporových strán, ktoré s konečnou platnosťou posúdil najvyšší súd v identickej veci v rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/149/2017 z 28. februára 2018, majú charakter *res iudicata*.

e) Konanie o vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia na území Slovenskej republiky bolo podľa sťažovateľa od okamihu jeho začatia kontradiktórne a žalobca mal niekoľkokrát príležitosť sa k veci vyjadriť a predložiť relevantné dôkazy. V tejto súvislosti sťažovateľ vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu proti uzneseniu krajského súdu č. k. 21CoE/51/2016-311 z 15. marca 2021 uviedol, že to bol práve žalobca, ktorý riadne nepredložil doklady na účel vyhlásenia vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia a v rámci lehoty na podanie odvolania nepredložil tvrdenia, návrhy na dokazovanie či samotné dôkazy, ktorých vykonanie sa následne snažil vnútiť krajskému súdu v rámci vyjadrenia podaného osem mesiacov (22. decembra 2016) po podaní odvolania (22. apríla 2016) a ich nezohľadnenie následne vyčíta v rámci dovolacieho konania. Najvyšší súd v napadnutom uznesení bez akejkoľvek argumentácie ignoroval námietky sťažovateľa a žiadnym spôsobom nezodôvodnil, prečo by mal odvolací súd žalobcovi tolerovať lehotu ôsmich mesiacov na vedomé nepredloženie dôkazov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie základného práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy) napadnutým zrušujúcim uznesením najvyššieho súdu.

7. V súvislosti s kasačným charakterom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu považuje ústavný súd za žiaduce zdôrazniť, že zásadne môže o merite veci rozhodovať len v prípade takej ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti „konečným“ rozhodnutiam orgánov verejnej moci. Spravidla musí ísť o rozhodnutie, ktorým sa súdne či iné konanie končí a jeho účastník nemá možnosť inej právnej obrany než využitie inštitútu ústavnej sťažnosti. V konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ešte stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010). Úlohou ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti totiž nie je meniť, resp. naprávať tvrdené či skutočné pochybenia všeobecných súdov a iných orgánov v dosiaľ právoplatne neskončených konaniach, ale je zásadne povolaný zaoberať sa zásahom do ústavne zaručených práv a slobôd sťažovateľa v právoplatne skončenej veci za súčasného vyčerpania všetkých garantovaných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje (formálna stránka princípu subsidiarity).

8. Napriek uvedenému môže aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu byť principiálne spôsobilé porušiť základné právo účastníka konania, avšak k zrušeniu kasačného rozhodnutia ústavný súd pristupuje skutočne len z výnimočných dôvodov spočívajúcich buď v závažných pochybeniach súdov blížiacich sa k zmätočnosti, ak znehodnocujú ďalšie konanie, alebo ak by išlo o veľmi pevnú hmotnoprávnu pozíciu preskúmaného kasačného rozhodnutia (II. ÚS 868/2016, II. ÚS 6/2018, I. ÚS 443/2019). V opačnom prípade by nebola totiž účinnou ochrana poskytovaná základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb ústavným súdom, ak by ústavný súd nemohol zasiahnuť a následky porušenia základných práv a slobôd odstrániť prv, ako skončí konanie vo veci konečným rozhodnutím akceptujúcim právny názor vyslovený (dovolacím) súdom

v jeho rozhodnutí postihnutom vadou spočívajúcou v porušení ústavne procesných práv účastníkov takéhoto konania (m. m. III. ÚS 46/2013).

9. Nosná argumentácia sťažovateľa, ktorou tento brojí proti kasačnému rozhodnutiu najvyššieho súdu, sa zameriava na námietku nepredloženia veci na rozhodnutie veľkému senátu z dôvodu nejednotnej rozhodovacej praxe tak, ako to najvyšší súd urobil v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo/94/2021 týkajúcom sa vyhlásenia vykonateľnosti toho istého cudzieho rozhodnutia smerujúceho proti druhému žalovanému. Uvedená argumentácia sťažovateľa je spôsobilá výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do postavenia sťažovateľa, keďže sa vzťahuje výlučne na ústavnoprávne požiadavky postupu dovolacieho súdu pri predkladaní veci veľkému senátu, a teda argumentácia sa týka výlučne ústavnosti dovolacieho konania a nemôže byť uplatnená neskôr v následnom konaní. Nesprávny procesný postup dovolacieho súdu pri (ne)uplatnení postupu podľa § 48 ods. 1 CSP (predloženie veci veľkému senátu) majúci charakter arbitrárnosti môže pritom v kontexte všeobecne ponímanej spravodlivosti v konaní ako celku znamenať aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (m. m. II. ÚS 332/2018, IV. ÚS 273/2021, IV. ÚS 610/2023). Kasačné rozhodnutie dovolacieho súdu je preto s prihliadnutím na nosnú argumentáciu sťažovateľa spôsobilé byť predmetom ústavného prieskumu.

10. Pre posúdenie opodstatnenosti argumentácie sťažovateľa je podstatná skutočnosť, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo vyhovené dovolaniu žalobcu proti uzneseniu krajského súdu, keďže najvyšší súd indikoval existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcu v nerešpektovaní kasačnej záväznosti predchádzajúceho zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom najvyšší súd krajskému súdu vytkol, že porušil § 177 ods. 1 a § 385 ods. 1 CSP, keď nenariadil pojednávanie, na ktorom by vypočul žalobcu a žalovaného a vykonal žalobcom navrhované listinné dôkazy. Najvyšší súd sa tak v napadnutom uznesení nevyjadroval k právnemu posúdeniu veci, čo mu v rámci preskúmania dovolania podaného podľa § 420 písm. f) CSP v zásade ani neprináleží. Z pohľadu oprávnenia ústavného súdu preskúmať kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu tak uvedené zistenie odôvodňuje označiť sťažnostné námietky spochybňujúce správnosť záväzného pokynu vyjadreného v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu vyjadrené v bode 5 písm. b) až e) ako nerelevantné.

11. Povinnosť senátu najvyššieho súdu postúpiť vec veľkému senátu vyplýva priamo z § 48 ods. 1 CSP. Túto povinnosť má senát vždy, ak pri svojom rozhodovaní dospeje k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru už vyjadreného v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu. Predloženie veci na rozhodnutie veľkému senátu teda nezávisí od voľnej úvahy senátu najvyššieho súdu.

12. Ústavný súd už uviedol, že porušenie povinnosti predložiť vec veľkému senátu podľa § 48 ods. 1 CSP nie je iba porušením tohto zákonného ustanovenia, ale vzhľadom na základné právo na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy) aj pochybením, ktoré má ústavnoprávny rozmer. Z ústavného príkazu, že „nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi“, vyplýva, že nerešpektovanie zákona, v akom zložení má byť vec rozhodovaná, predstavuje vo svojich dôsledkoch porušenie čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 332/2018).

13. Ustanovenie § 48 CSP dopadá na prípady, v ktorých trojčlenný senát najvyššieho súdu dospeje k záveru, že je dôvod na odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (stanovísk alebo rozhodnutí uverejnených v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej

republiky) alebo na zmenu právneho názoru vyjadreného v skoršom rozhodnutí trojčlenného senátu najvyššieho súdu, alebo na odklon od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí veľkého senátu. Pokiaľ trojčlenný senát dospeje k záveru, že tieto dôvody nie sú dané, vec nepostúpi veľkému senátu najvyššieho súdu (pozri rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 174/2016 z 10. novembra 2016 uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2017 pod č. 17). Nad rámec uvedeného ústavný súd vyslovil, že za situácie, keď senát najvyššieho súdu dospeje k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, pričom v danej právnej otázke neexistuje stanovisko veľkého senátu, ale ani publikované stanovisko senátu, je jeho zákonnou povinnosťou postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu (II. ÚS 332/2018)

14. Aby mohol ústavný súd posúdiť, či najvyšší súd porušil označené práva sťažovateľa, musel predovšetkým preskúmať, či v posudzovanej veci boli splnené podmienky na aplikovanie § 48 ods. 1 CSP. V tomto kontexte je kľúčové, že najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia otázky prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP vo veciach vyhlásenia vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia venoval, pričom odkázal na rozhodnutia vo veciach sp. zn. 6Cdo/167/2017, IV. ÚS 13/2021 a 1VCdo/1/2023.

15. Uznesením sp. zn. 1VCdo/1/2023 z 10. mája 2023 (uverejneným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2/2023 pod č. 22) veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu na základe postúpenia veci senátom najvyššieho súdu 5C vo veci sp. zn. 5Cdo/94/2021 (na ktorú sa sťažovateľ odvoláva, pozn.) rozhodol, že „*Dovolanie podľa § 420 Civilného sporového poriadku voči rozhodnutiu súdu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia je prípustné*“. Na základe uvedeného možno konštatovať, že v čase rozhodovania najvyššieho súdu v predmetnej veci už existovalo rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu, ktorým došlo k zjednoteniu rozdielnej rozhodovacej praxe senátov najvyššieho súdu v tejto otázke.

16. Najvyšší súd v napadnutom uznesení zaujal právny názor, v zmysle ktorého vyhodnotil dovolanie podané proti potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu vo veci vyhlásenia vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia ako prípustné (z pohľadu druhu rozhodnutia odvolacieho súdu), toto preskúmal a, vysloviac jeho dôvodnosť, napokon napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu aj zrušil.

17. Ústavný súd tak hodnotí, že najvyšší súd v teraz skúmanej veci celkom nepochybne dospel k právnemu názoru, ktorý je v súlade s právnym názorom veľkého senátu vysloveným v uznesení sp. zn. 1VCdo/1/2023 z 10. mája 2023, a teda v jeho rozhodnutí neexistuje judikatúrny odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

18. V okolnostiach danej veci, ak senát najvyššieho súdu nepostúpil vec podľa § 48 ods. 1 CSP na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu, neporušil tým základné právo sťažovateľa nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

19. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, v zmysle ktorej boli napadnutým uznesením porušené čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že najvyšší súd otázku možnosti vyhlásenia vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia na území Slovenskej republiky, posúdil odlišne ako iný senát najvyššieho súdu v identickej veci vedenej pod sp. zn. 2Cdo/149/2017, ústavný súd uvádza, že táto

je nedôvodná. V danom prípade nejde o rozdielnu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu v totožnej veci, keďže, ako už bolo uvedené (bod 10 tohto uznesenia), najvyšší súd sa v napadnutom uznesení v rámci preskúmania dovolania podaného podľa § 420 písm. f) CSP k právnomu posúdeniu veci nevyjadroval a uznesenie odvolacieho súdu zrušil len z dôvodu existencie vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcej v nerešpektovaní kasačnej záväznosti predchádzajúceho zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu, čo je situácia právne a procesne odlišná ako vo veci vedenej pod sp. zn. 2Cdo/149/2017.

20. Ústavný súd teda nezistil žiadne okolnosti, pre ktoré by bolo nutné, aby aktivoval svoju právomoc a zasiahol do ešte neskončeného konania. Ústavný súd tak dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom práva na spravodlivé súdne konanie neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení.

21. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť, ktorou sťažovateľ namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

22. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších jeho návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2024

Peter Molnár
predseda senátu